

Eren les 9 del matí de l'Onze de Setembre del 1992 quan Catalunya Informació –la “Cati”, per als amics– donava la benvinguda a l'audiència per boca de Martí Farrero. Del primer bon dia, ja en fa quinze anys, però la “Cati” no és cap adolescent. Dia i nit, ha emès amb els prehistòrics cartutxos i piles de paper escampades al damunt de la taula de l'estudi fins a arribar a l'era digital, que va substituir les anacròniques cintes magnetofòniques pel ratolí. La “Cati” és ja una dona madura que reivindica el màxim protagonisme per ser encara més útil i eficaç.

Crònica de quinze anys de la “Cati”

Estel Batet
Fotos: Sergio Ruiz

Amb les connexions amb els periodistes que cobrien els diferents actes de la Diada Nacional i un discurs del president de la Generalitat, Jordi Pujol, s'inaugurava la quarta de les emissores de la Generalitat i la primera de 24 hores de notícies de l'Estat espanyol. No seria fins al 1994 que s'hi incorporaria Radio 5-Todo Noticias, de RNE. La creació d'un canal català de 24 hores de notícies va ser idea del director de Catalunya Ràdio, Lluís Oliva, que va tenir en France Info i, malgrat ser en format televisió, la cadena nord-americana CNN els referents a partir dels quals començar a dibuixar l'embrió de la nova emissora. Ell i el cap de programes, Albert Rubio, van viatjar a França i als Estats Units per observar com funcionaven dos models de ràdio radicalment oposats. La fórmula francesa tenia una estructura de continguts estricta, amb un format molt dens i distribuït en departaments molt estancs. En canvi, el sistema *all news* nord-americà era molt més obert, més lax. Per al projecte català es va optar per un model mixt entre France Info i la CNN, amb una estructura de blocs informatius de trenta minuts de durada, que en argot de l'emissora s'ha batejat com a “formatges”, per la seva representació gràfica d'un cercle sencer –seixanta minuts– dividit en les

porcions, que són els espais informatius. La fórmula constava de tres minuts de titulars, sis minuts per a les notícies més destacades, la previsió del temps, més informació general fins arribar a un quart (o a tres quarts), referent horari que sempre s'ha reservat per a la informació del trànsit. En els quinze minuts següents, hi havia altres notícies, es tornaven a recordar els principals titulars, després els esports i un tema, tractat amb més profunditat, que tancava el bloc informatiu.

Per aprofitar la sinergia, Catalunya Informació es va plantejar com un apèndix dels informatius de Catalunya Ràdio, és a dir que el canal 24 hores es nodria de les notícies i les cròniques que l'equip de redacció i els corresponents de l'emissora gran emetien per als butlletins horaris i els quatre informatius (Catalunya Matí, Migdia, Vespre i Nit). L'aparició d'aquest nou canal, però, requeria també un canvi de mentalitat dels redactors: calia interioritzar que quan s'anava a cobrir una notícia no era necessari esperar a emetre la peça al pròxim butlletí horari o a l'informatiu, sinó que es podia difondre al cap de pocs minuts a Catalunya Informació. Pel que fa al missatge que s'havia de transmetre a l'audiència, un dels primers coordinadors del canal, i ara cap d'EGM de

En els seus inicis, el 1992, Catalunya Informació va convertir-se en la primera ràdio de tot Espanya que informava les 24 hores.

Catalunya Ràdio, Jordi Català, defineix molt clarament quin era el repte l'any 92: "S'havia d'aconseguir que Catalunya Informació no s'entengués com una ràdio que acompanya l'oient durant tot el dia, sinó que fos vista com una ràdio per fer servir".

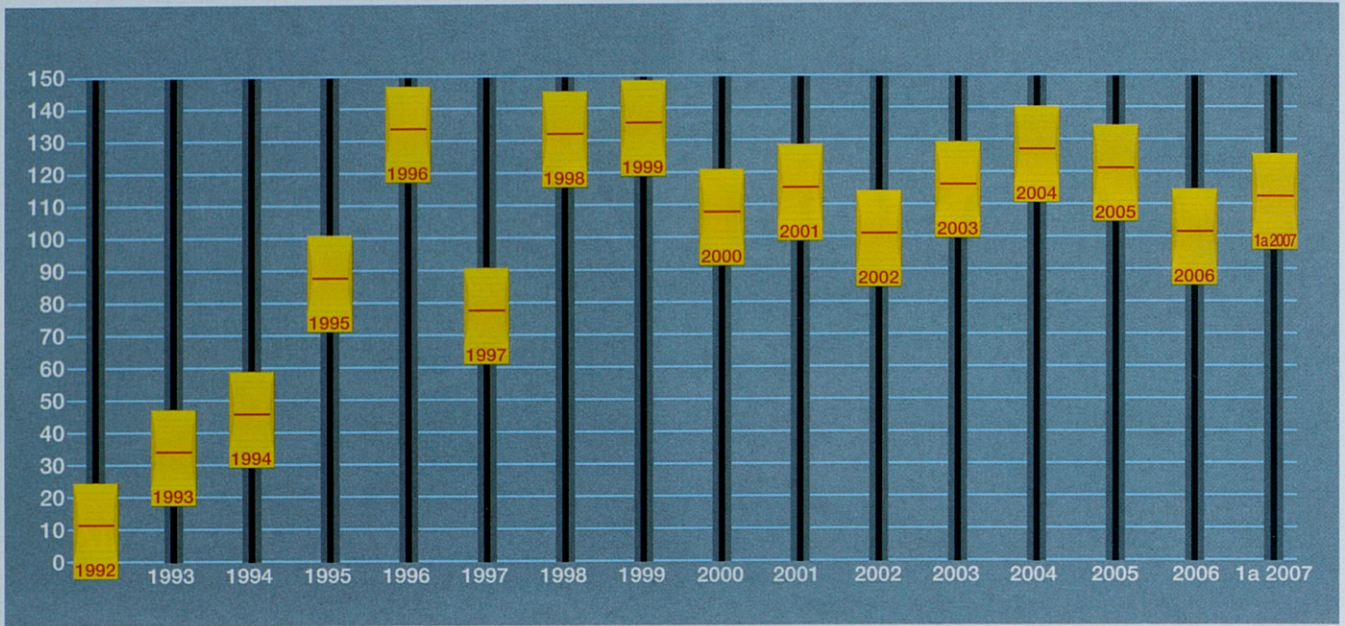
France Info i la CNN varen ser els referents a partir dels quals va néixer l'embrió de la nova emissora

Pel que fa al personal, Catalunya Informació va néixer amb un equip de 25 persones. Hi havia tres locutors per torn, que feien mitja hora d'antena cadascun, però en el primer any de vida de l'emissora, en les hores de màxima audiència, es va optar per la figura nord-americana del *anchorman*

(presentador): tres locutors ja coneguts i populars com a comunicadors, que feien tres hores d'antena seguides per aportar credibilitat i fer que el nou canal es guanyés la confiança dels oients. La tríada eren Jordi Duran, Martí Farrero i Neus Bonet. Durant la nit, però, només una persona s'encarregava de Catalunya Informació. "Ho passava com podia, però era dur", diu Català en referència a Gaspar Hernández, el primer valent a assumir el torn de nit. Catalunya Informació ha funcionat sempre amb el mode *self*, és a dir, que els redactors-locutors llegeixen les notícies i al mateix temps autogestionen la part tècnica. Aquest procés, que ara és relativament senzill

L'oient tipus, jove i urbà

Segons els estudis d'audiència, el consumidor de Catalunya Informació és un home (69%), de classe mitjana (43%), amb estudis de BUP, COU o FP (un 14% té estudis superiors), entre 45 i 54 anys, tot i que el nombre d'oients a les franges de 25 i de 65 anys també és considerable. És un oient urbà, principalment de Barcelona (67%), que entén i parla el català en el 90% dels casos, però només un 58% l'utilitza a casa. L'audiència de Catalunya Informació és, per tant, més jove, paritària i urbana que la de Catalunya Ràdio.

Evolució de l'audiència de Catalunya Informació des de la seva aparició l'any 1992 fins a l'actualitat. Font: CCRTV

de fer, quan es treballava amb el sistema analògic es complicava moltíssim. Tots els àudios que emetia Catalunya Informació, des de les sintonies fins a la publicitat i els talls de veu, estaven enregistrades en cartutxos, un format que podríem comparar a les antigues cintes de vídeo VHS “però més petites, de la mida d'un llibre de butxaca”, concreta Farrero. L'escenificació d'aquest arcaic format era un patracol que podia arribar a una quinzena de cartutxos, col·locats un a sobre l'altre, que l'equip de producció s'encarregava d'entrar a l'estudi amb la màxima precaució perquè no caiguessin a terra i es desordenessin. El locutor els havia d'anar col·locant a les dues cartutxeres a mesura que s'anava llegint la notícia. “I ho fèiem gairebé per intuïció perquè, és clar, havíem de tenir la vista fixada al paper!, recorda en Martí. Després, s'havia de retirar el que ja havia sonat i entrar el següent a la cartutxera evitant fer soroll i sobretot no perdre l'ordre. “Abans d'inaugurar l'emissora, pensàvem: això no sortirà; era tan complicat que crèiem

que fallaria per tots costats”, explica Català. “Requeria una concentració brutal, però era divertit per la traça que havies de tenir”, afegeix la primera veu de la “Cati”. Afegit a tot això, hi havia encara un altre handicap: l'estudi de Catalunya Informació estava situat a la planta superior de la redacció de Catalunya Ràdio, un obstacle físic que condicionava tota la rutina de treball, especialment quan en els butlletins horaris de Catalunya

La digitalització va arribar a la “Cati” el 1994; quan tan sols Finlàndia l'havia aplicat. Es va guanyar en rapidesa i eficiència

Ràdio hi havia cròniques en directe que s'havien de gravar per emetre a Catalunya Informació. Era una “operació matemàtica”, diu Jordi Català: mentre sonava la careta d'entrada del butlletí, el locutor llegia l'entrada i sonava la crònica, el canal 24 hores tenia tres minuts de coll, durant els quals es llegien els titulars, alhora que un tècnic es dedicava exclusiva-

ment a enregistrar la crònica que estava entrant per Catalunya Ràdio i quan sentia la inflexió de veu del reporter aturava la gravació, el cartutx es rebobinava, i l'entregava a la figura amicalment coneguda com “la productora llançadora”, que pujava les escales fins al pis de dalt gairebé a quatre grapes, entrava a l'estudi de la “Cati” i el col·locava a la cartutxera mentre el locutor just llegia el dóna pas a la crònica en qüestió. Fins aquí

l'esprint, en el millor dels casos. Perquè podia haver-hi una segona i una tercera crònica en directe que requerís repetir

el mateix vertiginós procediment.

DEL PLAY AL MOUSE

El fet, primer, que la redacció i l'estudi de la “Cati” s'instal·lessin, finalment, molt a prop físicament del departament d'informatius, i la digitalització, després –l'any 94, quan només Finlàndia l'havia aplicat–, van agilitar la feina dels periodistes i el canal va guanyar

La introducció de les transmissions en directe ha convertit l'emissora en tot un referent per a bona part de la població catalana.

en rapidesa i eficiència. La introducció del programa francès Dalet permetia disposar d'un artefacte informàtic ("la Nintendo", n'hi deien), que concentrava tots els àudios digitalitzats, però

Va ser el primer canal de tot el grup d'emissores on van desaparèixer les cintes magnetofòniques i els cartutxos

els textos continuaven imprimint-se en paper. No va ser fins al 2002 que es va aplicar una versió d'aquest mateix programa que permetia unir text i àudio en una sola pantalla de l'ordinador, malgrat que els de la vella escola encara ara prefereixen llegir en paper. Catalunya Informació va ser el primer canal de tot el grup d'emissores on van desaparèixer les cintes magnetofò-

niques i els cartutxos. La gran quantitat de textos i arxius sonors que es manipulaven al llarg del dia (se'n van calcular uns quatre-cents) feien que la inversió digital fos ràpidament amortitzada, sobretot a nivell pràctic.

Solucions tecnològiques a banda, el que va convertir Catalunya Informació en una ràdio de referència, sobretot a nivell dels periodistes, va ser introduir les transmissions en directe: rodes de premsa o compareixences d'última hora, que van infiltrar aquesta freqüència a pràcticament totes les redaccions de Catalunya. Les primeres transmissions van coincidir, a més, amb una època convulsa políticament: era l'última etapa del govern de

Prova-la!

Coincidint amb aquest aniversari, el Col·legi de Periodistes organitza una exposició sobre els quinze anys de Catalunya Informació amb plafons que repassen la seva història. Tres ordinadors acostaran el públic al funcionament de l'emissora, ja que a través d'un simulador es podrà fer funcionar el panell de control. A través d'un altre ordinador es podran tornar a escoltar espais històrics. Un últim terminal mostra la feina de l'equip Internet, des d'on es poden descarregar els espais informatius de la "Cati". Alguns d'aquests continguts estaran a www.catalunyainformacio.cat.

Imatge de la redacció de Catalunya Informació, situada a la Diagonal. L'emissora no tanca mai i està sempre pendent de l'actualitat.

Felipe González, el Partit Popular pressionava molt i van esclatar bombes informatives com els GAL o el cas Roldán. D'aquí la punta d'audiència que es va aconseguir el 1996, quan es va arribar a 133.000 oients (vegeu gràfic de la pàgina 12). "Transmetíem rodes de premsa gairebé a diari", comenta Català. "Passaven coses i la gent volia saber".

Una altra aportació del model nord-americà, i que de fet avui és també un dels trets distintius del canal, és l'equip viari. La casa gran sempre havia tingut informació del trànsit, però l'obtenia del Reial Automòbil Club de Catalunya (RACC).

Catalunya Informació va crear un equip propi i es va instal·lar a la mateixa seu de la Direcció General de Trànsit, cosa que permetia informar de

forma directa i immediata sobre l'estat de les carreteres que cobrien les diferents càmeres de la DGT.

LA "CATI" S'HA FET GRAN

Avui Catalunya Informació ja no és només la ràdio dels periodistes. Ara els oients són economistes pendents de la

Una aportació del model nord-americà és l'equip viari que s'ha convertit en un dels trets distintius del canal

borsa, que saben que aquest canal els actualitzarà l'evolució dels principals parquets a unes hores molt concretes i en connexió amb la mateixa Borsa de Barcelona. Els oients són també polítics, que saben que podran seguir en directe la roda de premsa del seu rival

o que, un cop acabada, de seguida els en resumiran el contingut. Catalunya Informació és, sobretot, una ràdio de cotxe: útil, ràpida. Un canal 24 hores de notícies persegueix, al parer del cap d'informatius de Catalunya Ràdio, Jordi Lucea, el mateix que Internet. La gent vol triar quan vol ser informada i per això la ràdio té un consum cada vegada més asincrònic gràcies als postcasts.

De fet, l'últim Estudi General de Mitjans ha diagnosticat una baixada del consum de ràdio convencional, atribuïble a aquesta demanda de llibertat temporal "que també permet Catalunya Informació", segons Lucea. Als oients que retreuen al canal que és massa repetitiu, els fa

aquesta recomanació: "Catalunya Informació s'ha de consumir a glopets, quan se la necessita". Per evitar certa monotonia a l'antena, sobretot en hores en què l'actualitat es mou poc, Manel Laborda, coordinador actual de Catalunya Informació, considera "claus" els canvis que es van implantar el 2006. La idea era que una hora sencera fos "de consum molt suau", sense aquest efecte de repetició tan accentuat.

Al setembre els informatius de Catalunya Ràdio passen a emetre's també pel canal 24 hores i així es solventa una incoherència històrica

Amb aquest disseny, malgrat posar en solfa els quatre temes més importants, la segona mitja hora permetia encabir notícies que no s'havien explicat en els primers trenta minuts i s'introduïen elements més elaborats i ordenats: els reportatges (o "Catixips").

A banda, es va apostar fort per l'especialització amb tres informatius temàtics, que coincideixen en l'hora en què l'actualitat és menys convulsa (de 7 del vespre a 10 de la nit) i en què l'oient ja té un hàbit més sedentari: *Sentits* (sobre cultura), *Mapamundi* (actualitat internacional) i *Economia i Empresa*, a més dels informatius territorials, un d'específic en aranès, les desconexions per a cada demarcació i

"Catalunya Informació s'ha de consumir a glopets, quan se la necessita", recomanen des d'aquesta emissora

un amb les notícies de Catalunya (*Tot Catalunya*).

Des d'aquest mes de setembre, Catalunya Informació ha experimentat un canvi que, en certa manera, refunda l'emissora i els serveis informatius de Catalunya Ràdio en general. Fins ara

el canal 24 hores bevia d'una redacció que treballava per a les dues ràdios de manera simultània, però que a la pràctica, sobretot a les hores punta, "jugava dos partits de futbol diferents", reconeix Lucea.

INFORMATIUS UNIFICATS

Això ara s'ha unificat i es treballa per un únic canal de notícies: Catalunya Informació. Els tres informatius de Catalunya Ràdio s'emeten també pel

canal 24 hores, readaptant-se a la seva estructura (resum de titulars -"les notícies en un minut"-, trànsit i

temps a un quart i tres quarts), però mantenint la personalitat de Catalunya Ràdio a través del caràcter que hi imprimeixen els editors d'aquests informatius, que també tindran continuïtat a l'antena fent altres "formatges". "Es vol rectificar una incoherència: en lloc que les dues emissores premissin l'accelerador per acabar xocant, s'havia de trobar la manera que totes dues conduïssin el mateix cotxe, accelerar a la vegada i aconseguir que correguessin molt més", apunta el cap d'informatius de Catalunya Ràdio.

Els responsables del departament d'informatius estan convençuts que l'equip humà de qualsevol mitjà ha d'estar enfocat al canal 24 hores, i de fet, grans emissores com la BBC ja ho han aplicat també.

Per cert que, abans d'inaugurar el seu prestigiós BBC 5 Live l'any 94, la corporació pública britànica també va optar per visitar els estudis de l'avinguda Diagonal, 614 per així aprendre'n el funcionament i exportar aquesta fórmula al Regne Unit.

M

Estratègies i comunicació política

Curs 2007 - 2009

■ Quarta edició

Director

Gabriel Colomé

P

Institut de Ciències Polítiques i Socials
Adscrit a la Universitat Autònoma de Barcelona

a-e: salamm@diba.c
www.icps.cat